

EUROOPAN PARLAMENTTI

2004

2009

Istuntoasiakirja

LUOTTAMUKSELLINEN

A6-0421/2008

5.11.2008

MIETINTÖ

Frank Vanhecken parlamentaarisen koskemattomuuden pidättämistä
koskevasta pyynnöstä
(2008/2092(IMM))

Oikeudellisten asioiden valiokunta

Esittelijä: Klaus-Heiner Lehne

SISÄLTÖ

	Sivu
EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSEHDOTUS	3
PERUSTELUT	4
VALIOKUNNAN LOPULLISEN ÄÄNESTYKSEN TULOS.....	8

EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSEHDOTUS

Frank Vanhecken parlamentaarisen koskemattomuuden pidättämistä koskevasta pyynnöstä (2008/2092(IMM))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon Belgian kuningaskunnan oikeusministeriön Dendermonden yleisen syyttäjän toivomuksesta välittämän pyynnön Frank Vanhecken parlamentaarisen koskemattomuuden pidättämiseksi, josta ilmoitettiin täysistunnossa 10. huhtikuuta 2008,
 - kuultuaan Frank Vanheckea työjärjestyksen 7 artiklan 3 kohdan mukaisesti,
 - ottaa huomioon Euroopan yhteisöjen erioikeuksista ja vapauksista 8. huhtikuuta 1965 tehdyn pöytäkirjan 10 artiklan sekä Euroopan parlamentin jäsenten valitsemisesta yleisillä, välittömällä vaaleilla 20. syyskuuta 1976 annetun säädöksen 6 artiklan 2 kohdan,
 - ottaa huomioon Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen 12. toukokuuta 1964 ja 10. heinäkuuta 1986 antamat tuomiot¹,
 - ottaa huomioon Belgian perustuslain 58 ja 59 artiklan,
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 6 artiklan 2 kohdan ja 7 artiklan,
 - ottaa huomioon oikeudellisten asioiden valiokunnan mietinnön (A6-0421/2008),
1. päättää pidättää Frank Vanhecken parlamentaarisen koskemattomuuden;
 2. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöksen sekä asiasta vastaavan valiokunnan mietinnön viipymättä Belgian kuningaskunnan asiasta vastaaville viranomaisille.

¹ Asia 101/63, Wagner v. Fohrmann ja Krier, Kok. 1964, s. 383, Kok. Ep. I, s. 203, ja asia 149/85, Wybot v. Faure ym., Kok. 1986, s. 2391, Kok. Ep. VIII, s. 729.

PERUSTELUT

Lainsäädäntö

Euroopan yhteisöjen erioikeuksista ja vapauksista 8. huhtikuuta 1965 tehdyn pöytäkirjan 9 ja 10 artikla kuuluvat seuraavasti:

9 artikla

Euroopan parlamentin jäseniä ei voida alistaa tutkittavaksi pidättää tai haastaa oikeuteen heidän tehtäviään hoitaessaan ilmaisemiensa mielipiteiden tai äänestystensä perusteella.

10 artikla

Euroopan parlamentin istuntojen ajan sen jäsenillä on

- a) oman valtionsa alueella kansanedustajille myönnetty koskemattomuus;*
- b) toisen jäsenvaltion alueella vapaudenriistoa koskeva koskemattomuus sekä lainkäyttölinen koskemattomuus.*

Koskemattomuus koskee jäseniä myös silloin kun he matkustavat Euroopan parlamentin istuntoihin tai palaavat niistä.

Koskemattomuuteen ei voida vedota silloin kun jäsen tavataan itse teosta eikä se estä Euroopan parlamenttia käyttämästä oikeuttaan pidättää koskemattomuuden yhden jäsenen osalta.

Belgian perustuslain 58 ja 59 artiklassa säädetään seuraavaa:

58 artikla

Kummankaan kamarin jäsentä ei voida asettaa syyteeseen tai oikeusmenettelyn kohteeksi velvollisuuksien hoitamisen yhteydessä esitettyjen mielipiteiden tai suoritettujen äänestysten johdosta.

59 artikla

Itse teossa tavattua tekijää lukuun ottamatta kummankaan kamarin jäsentä ei voida istuntokaudella suoraan ottaa kiinni tai haastaa tuomioistuimen eteen repressiivistä lainkäyttöä varten taikka pidättää, jollei tähän saada lupaa kamarilta, johon jäsen kuuluu.

Itse teossa tavattua tekijää lukuun ottamatta kummankaan kamarin jäsenen ei voida kohdistaa repressiivistä lainkäyttöä varten rajoittavia toimenpiteitä, jotka edellyttävät tuomarin päätöstä, muutoin kuin vetoomustuomioistuimen presidentin toimesta asiasta vastaavan tuomarin pyynnöstä. Päätöksestä ilmoitetaan kyseisen kamarin puhemiehelle.

Kaikki edeltävän kohdan nojalla tapahtuvat etsinnät tai takavarikoinnit voidaan suorittaa ainoastaan kyseisen kamarin puhemiehen tai tämän nimittämän jäsenen läsnä ollessa.

Istuntokauden aikana ainoastaan yleisen syyttäjän virkamiehet ja toimivaltaiset virkamiehet voivat käynnistää repressiiviset menettelyt jommankumman kamarin jäsentä vastaan.

Kyseinen kamarin jäsen voi kaikissa repressiivisiä toimenpiteitä koskevan tutkinnan vaiheessa pyytää kamaria, jonka jäsen hän on, jäädyttämään menettelyt istuntokauden ajaksi. Kyseisen kamarin on suostuttava tähän pyyntöön, jos kaksi kolmasosaa annetuista äänistä sitä tukee.

Kamarin jäsenen pidättäminen tai häneen kohdistuva tutkinta tuomioistuimessa jäädytetään istuntokauden keston ajaksi, jos kamari, jonka jäsen henkilö on, sitä pyytää.

Tosiseikat

Tapaukseen liittyvät seikat voidaan tiivistettyinä esittää seuraavasti:

Sint-Niklaasin pormestarin ja kaupunginhallituksen collegio jätti 3. marraskuuta 2005 kantelun, jonka kohde oli Vlaams Belang -lehden Sint-Niklaasin painoksen numerossa 2 (huhti–touko–kesäkuu 2005) julkaistun artikkelin "Mitä et ole voinut tai saanut lukea lehdissä" kirjoittaja, kustantaja, painaja tai levittäjä.

Kantelun oikeusperusta oli 30. heinäkuuta 1981 annetun tiettyjen rasismiin tai muukalaisvihaan perustuvien tekojen rankaisemista koskevan lain 1 artiklan 3 kohdan 2 alakohta.

Kyseisessä Vlaams Belang -lehden jutussa käsiteltiin väittelyä, joka syntyi 29. maaliskuuta–5. huhtikuuta 2005 välisenä aikana Terekenin hautausmaalla tapahtuneen hautakivien turmelemisen johdosta ja jonka kuluessa Vlaams Belang -puolue toi ponnekkaasti esille käsityksensä, jonka mukaan tekoihin syyllistyneet ovat maahan muuttaneita nuoria.

Käsite "maahanmuuttaja" (allochtoon) yhdistettiin kiistan kohteena olevassa artikkelissa "kulttuuriin, joka ei enää kunnioita toisen uskontokunnan vainajia ja symboleita [ja on siten] tiensä kadottanut kulttuuri", ja samalla kehoitettiin "olemaan peittämättä näitä tekoja rakkauden viitan alle".

Tosiasiassa tekijät eivät olleet maahanmuuttajia, vaan epäillään, että kyse oli neljästä alkuperäisväestöön kuuluvasta alaikäisestä, jotka ovat kahden eri flaamilaisperheen jäseniä.

Sint-Niklaasin kaupunginvaltuusto jätti 30. kesäkuuta 2005 asiasta virallisen kantelun tasa-arvoisten mahdollisuuksien ja rasismien torjunnan keskukselle.

Tasa-arvoisten mahdollisuuksien ja rasismien torjunnan keskus antoi 30. syyskuuta 2005 Sint-Niklaasin kaupunginvaltuustolle lausuntonsa, jonka perusteella kaupunki päätti nostaa kanteen Dendermonden syyttäjänvirastossa.

Dendermonden syyttäjäviranomainen käynnisti tutkimuksen, jossa kiinnitettiin erityistä huomiota vastuun monisäikeisyyteen koordinoidun perustuslain 25 artiklan mukaisesti.

Tutkimuksen ensivaiheissa ei päästy selville artikkelin kirjoittajan, painajan tai levittäjän henkilöllisyydestä.

Artikkelin vastaavan kustantajan voitiin todeta olevan Frank Vanhecke, joka aluksi ei kuitenkaan suostunut antamaan lausuntoa tutkimuksen puitteissa.

Derdermonden yleinen syyttäjä päätti siksi alustavasti panna vireille jutun ainoastaan Frank Vanheckeä vastaan ja näin ollen tutkimus päätettiin 21. marraskuuta 2006.

Derdermonden yleinen syyttäjä vastaanotti kuitenkin 27. marraskuuta 2006 Frank Vanhecken avustajalta kirjeen, jossa pyydettiin lisätutkimusten suorittamista ja jossa ilmoitettiin Vanhecken suostuvan yhteistyöhön.

Derdermonden yleinen syyttäjä sai liki samanaikaisesti liittovaltion rikospoliisilta tiedon, jonka mukaan poliisiin on otettu yhteyttä ja sille on kerrottu, että myös asianomaisen artikkelin kirjoittaja suostuu kuulusteltavaksi.

Derdermonden yleinen syyttäjä määräsi 27. marraskuuta 2006 suorittamaan lisäselvityksiä, joissa edellä mainitut seikat otettaisiin huomioon.

Seuranneissa tutkimuksissa ilmeni, että Marc Van De Velde -niminen henkilö oli ilmoittautunut artikkelin kirjoittajaksi. Van De Velden kuulustelutiedot ja hänen tietokoneensa tutkiminen näyttivät vahvistavan, että hän oli (osittain) kirjoittanut kyseisen artikkelin. Kiistanalaisen tekstin neljäs ja viides kappale sekä jutun otsikko näyttivät kuitenkin olevan jonkun muun kuin Van De Velden laatimia.

Uudelleen käynnistetyssä tutkimuksessa ei onnistuttu osoittamaan, kuka oli kirjoittanut kyseisen artikkelin raskauttavat 4. ja 5. kappaleen sekä otsikon ja siten myös sen keskeisen kohdan: "...Mitä yleisölle ei kuitenkaan kerrottu oli se, että tekijät, jotka olivat kaikki nuoria teinejä, olivat maahanmuuttajia, siis alun perin muualta kotoisin olevia nuoria..."

Derdermonden syyttäjäviranomainen katsoo, että toistaiseksi Frank Vanhecke on vastaavana kustantajana edelleen rikosoikeudellisessa vastuussa artikkelin kyseisten osien osalta.

Derdermonden yleinen syyttäjä päätti edellä esitetyt seikat huomioon ottaen haastaa Frank Vanhecken rikosoikeudelliseen tuomioistuimeen tämän kertomuksen alussa mainitun artiklan nojalla (katso myös oheen liitetty haasteasiakirjan luonnos).

Frank Vanhecken aseman vuoksi voidaan kyseinen juttu panna vireille vasta kun hänen parlamentaarinen koskemattomuutensa on pidätetty.

Vanhecken lausunnot

Kuulemisen yhteydessä Vanhecke väitti, että kyseessä on tarkoitushakuinen syyte (*fumus persecutionis*). Ensinnäkin kaupunginjohtaja oli sosialisti, ja syytteeseen asettamisen motiivina oli vihamielisyys sellaisia henkilöitä kohtaan, jotka kannattivat Belgian valtion jakamista. Toiseksi syytteeseen asettaminen oli toteutettu Belgian standardeihin verrattuna erittäin nopeasti. Kolmanneksi ranskankielisessä sanomalehdessä oli asian raportoinnin yhteydessä todettu, että jos Euroopan parlamentti kieltäytyisi peruuttamasta Vanhecken koskemattomuutta, asian käsittelystä luovuttaisiin (vaikka artikkelin kirjoittaja tunnettiin).

Vanhecke totesi myös, että Belgian perustuslain 25 artiklan¹ mukaan häntä ei vastaavana päätoimittajana voitu syyttää, kun kirjoittaja oli tiedossa ja Belgian asukas. Hän ei ollut kirjoittanut tai muuttanut artikkelia tai antanut sitä kenenkään tehtäväksi. Hän oli noin 200 paikallislehden vastaava päätoimittaja. Kyseisen artikkelin tapauksessa sekä artikkelin kirjoittaja että sen muuttamisesta vastuussa ollut henkilö olivat tiedossa ja Belgian kansalaisia. Vanhecke muistutti lisäksi, että hän oli esittänyt ja julkaissut oikaisun artikkeliin.

Arviointi

Ensinnäkin todetaan, että tämä tapaus ei kuulu pöytäkirjan 9 artiklan piiriin, koska parlamentin jäsenen tehtävät eivät edellytä toimimista kansallisen puoluelehden vastaavana päätoimittajana. Näin ollen tapausta on tarkasteltava 10 artiklan mukaisesti, eli Belgian lainsäädännön ja oikeusasiain valiokunnan vakiintuneen käytännön valossa.

Belgian perustuslain 58 artikla on poissuljettu samoin perustein kuin pöytäkirjan 9 artikla. Siten on tarpeen tarkastella, voidaanko koskemattomuus peruuttaa jostakin Vanhecken esittämästä syystä.

Ensinnäkin on todettava, että riittäviä todisteita tarkoitushakuisesta syyteestä ei ole esitetty. Ei ole epätavallista, että vastaavana päätoimittajan katsotaan olevan vastuussa sanomalehden sisällöstä, ja se seikka, että paikallinen kaupunginjohtaja on sosialisti, ei riitä perustelemaan väitettä siitä, että syytteellä on poliittiset motiivit.

Toiseksi voidaan todeta, että jos henkilöt, jotka ovat kirjoittaneet kyseisen artikkelin ja muuttaneet sitä, ovat todellakin tiedossa ja asuvat Belgiassa, on mahdollista, että Vanheckellä on täysi suoja Belgian lainsäädännön mukaisesti. Lisäksi vaikuttaa siltä, että Vanhecke on esittänyt ja julkaissut kyseiseen artikkeliin oikaisun. On kuitenkin korostettava, että ei kuulu oikeudellisten asioiden valiokunnan toimivaltaan tehdä päätelmiä tosiseikoista tai arvioida syytteiden hyväksyttävyyttä. Työjärjestyksen 7 artiklan 7 kohdassa todetaan selkeästi, että valiokunta ei missään tapauksessa ilmaise kantaansa jäsenen syyllisyyteen tai syyttömyyteen eikä siihen, oikeuttavatko jäsenen syyksi väitetyt lausumat tai toimet syytteeseen asettamisen, vaikka valiokunta pyyntöä käsitellessään saisi yksityiskohtaista tietoa tapaukseen liittyvistä tosiasioista.

Johtopäätös

Edellä esitettyjen seikkojen valossa ja työjärjestyksen 7 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaisesti sekä koskemattomuuden pidättämisen puolesta ja sitä vastaan puhuvien seikkojen käsittelyn jälkeen oikeudellisten asioiden valiokunta suosittelee, että Euroopan parlamentti peruuttaa Frank Vanhecken parlamentaarisen koskemattomuuden.

¹ Belgian perustuslain **25 artikla**:

Lehdistö on vapaa; sensuuria ei voida koskaan perustaa; suojaa kirjoittajilta, julkaisijoilta tai painajilta ei voida vaatia.

Kun kirjoittaja on tiedossa ja Belgian asukas, julkaisijaa, painajaa tai jakelijaa ei voida asettaa syytteeseen.

VALIOKUNNAN LOPULLISEN ÄÄNESTYKSEN TULOS

Hyväksytty (pvä)	3.11.2008
Lopullisen äänestyksen tulos	+ : 10 - : 0 0 : 1
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet	Monica Frassoni, Giuseppe Gargani, Lidia Joanna Geringer de Oedenberg, Klaus-Heiner Lehne, Manuel Medina Ortega, Aloyzas Sakalas, Francesco Enrico Speroni, Diana Wallis, Jaroslav Zvěřina, Tadeusz Zwiefka
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet	Renate Weber